

Úschova, Péče o zdraví, Zájezd

JUDr. Lukáš Hadamčík, Ph.D.

Úschova

Podstata úschovy

- Schovatel x Uschovatel
- Povinnost schovatele převzít věc a opatrovat ji pro uschovatele.
- Konsenzuální kontrakt.
- Může být úplatná i bezúplatná (§ 2406 odst. 2).
- Předmětem může být i nemovitá věc i věc nehmotná.
- Nepravidelná úschova – předmětem je zastupitelná věc.
- Úprava se přiměřeně použije i při opatrování věci pro jiného v souvislosti s jiným závazkem (§ 2408).

Povinnosti schovatele

- Povinnost převzít věc.
- Povinnost opatrovat věc jak bylo ujednáno, jinak tak pečlivě, jak to odpovídá povaze věci a možnostem schovatele, aby na věci nevznikla škoda.
- Povinnost vrátit věc uschovateli při skončení úschovy, nebo i před uplynutím ujednané doby, požádá-li o to uschovatel.
- V případě úschovy na dobu neurčitou může věc rovněž schovatel kdykoli vrátit.
- Schovatel nemá právo věc užívat.

Povinnosti uschovatele

- Povinnost uhradit schovateli nezbytné náklady.
- Jiné náklady dle úpravy nepřikázaného jednání.
- Povinnost uhradit úplatu, bylo-li tak ujednáno, nebo plyne-li to ze zvyklostí, z předchozího styku stran nebo z předmětu činnosti schovatele.
- Limitováno tříměsíční promlčecí lhůtou § 2407

Zpřísněná odpovědnost za škodu

- § 2405

- Užije-li schovatel převzatou věc pro sebe, umožní-li jinému užití věci nebo dá-li ji do úschovy jinému bez svolení uschovatele nebo bez nezbytné potřeby, nahradí uschovateli veškerou škodu, a to i nahodilou. To neplatí, prokáže-li schovatel, že by škoda postihla věc i jinak.

- Ale pozor na nesystémový § 2944

- Každý, kdo od jiného převzal věc, která má být předmětem jeho závazku, nahradí její poškození, ztrátu nebo zničení, neprokáže-li, že by ke škodě došlo i jinak.

- Limitováno tříměsíční promlčecí lhůtou § 2407

Některé zvláštní případy úschovy

- Úschova cenného papíru § 2409 a násl.
- Advokátní úschova § 56 a § 56a zákona o advokacii.
- Notářská úschova § 81 - § 89b notářského řádu.
- Soudní úschova § 289 - § 302 zřs.

Péče o zdraví

Základní východiska

- Po přijetí OZ1964 a zákona o péči o zdraví lidu byl vztah lékaře a pacienta považován za vztah administrativněsprávní.
- Aktuální úprava inspirována nizozemskou právní úpravou.
- Význam právní úpravy tak spočívá v tom, že odstraňuje pochybnost v tom, že vztah lékaře a pacienta je vztahem soukromoprávním, a to smluvním (význam z hlediska odpovědnosti za škodu).
- Podstatná část úpravy v o. z. je však v případě poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních vyloučena existencí zvláštní úpravy – zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách ve znění pozdějších předpisů (případně další předpisy – zákon o specifických zdravotních službách).
- Úprava se však vztahuje na jakékoliv léčebné výkony (např. léčitelé, maséři, atd.).

Podstata péče o zdraví

- Poskytovatel x příkazce x ošetřovaný
- Povinnost poskytovatele za řádné poskytnutí služby (odbornost výkonu), nikoliv však za dosažení výsledku.
- Poskytovatel postupuje podle smlouvy s péčí řádného odborníka, a to i s pravidly svého oboru (§ 2643).
- Poskytovatel odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka; k ujednáním, která to vylučují nebo omezují, se nepřihlíží (§ 2645).

Postup lege artis

- Postup, který respektuje pravidla vědy v daném oboru, vychází z uznávaných odborných postupů a současně respektuje individualitu ošetřovaného, konkrétní podmínky a objektivní možnosti.
- Pravidla oboru
 - požadavek současnosti užívaných poznatků
 - uznání těchto poznatků odbornou veřejností.
- Nutno hodnotit ex ante – na základě informací, které měl poskytovatel v době rozhodování k dispozici.

Zájezd

Prameny

- směrnice 90/314/EHS
- výše uvedená směrnice nahrazena směrnicí (EU) 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách
- zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu („CestRuch“)
- § 2521 a § 2549 o. z.

Na co se úprava nevztahuje § 1 odst. 2 CestRuch

- Na „zájezdy“ nebo „spojené cestovní služby“:
 - a) na dobu kratší než 24 hodin, jestliže nezahrnují nocleh,
 - b) jejichž nabízení, prodej nebo zprostředkování není činností vykonávanou podnikatelským způsobem (Ale pozor na § 2523 odst. 2 o. z.),
 - c) zakoupené osobou na základě rámcové smlouvy o pořádání pracovních cest souvisejících s její obchodní činností, podnikáním nebo povoláním.
- Vyjádřeno též v § 2548 o. z.

Služby cestovního ruchu

- Pro vymezení zájezdu o. z. v § 2521 odst. 2 odkazuje na CestRuch (§1a)
- Službou cestovního ruchu je:
 - a) doprava zákazníka,
 - b) ubytování, které není součástí dopravy a není určeno k účelům bydlení,
 - c) nájem automobilu, motocyklu nebo jiného motorového vozidla, nebo
 - d) jiná služba z oblasti cestovního ruchu, která není ze své podstaty součástí některé ze služeb cestovního ruchu uvedených v písmenu a), b) nebo c), zejména prodej vstupenek na kulturní nebo sportovní události, pořádání výletů, prohlídek s průvodcem, prodej skipasů nebo nájem sportovního vybavení.

Zájezd

- Zájezdem je soubor alespoň dvou různých typů služeb cestovního ruchu podle § 1a pro účely téže cesty nebo pobytu, pokud
 - a) soubor těchto služeb je nabízen jediným podnikatelem, případně je sestaven na žádost nebo podle výběru zákazníka ještě před uzavřením jediné smlouvy o zájezdu, nebo
 - b) bez ohledu na to, zda jsou uzavřeny samostatné smlouvy s jednotlivými poskytovateli služeb cestovního ruchu, jsou tyto služby cestovního ruchu
 - 1. zakoupeny na jediném prodejním místě a zákazníkem vybrány před tím, než se zavázal k úhradě jejich ceny,
 - 2. nabízeny, prodávány nebo účtovány za celkovou cenu,
 - 3. inzerovány nebo prodávány s označením "zájezd" nebo s podobným označením,
 - 4. sestaveny po uzavření smlouvy, která opravňuje zákazníka k výběru z různých typů služeb cestovního ruchu, nebo
 - 5. zakoupeny od jednotlivých poskytovatelů služeb cestovního ruchu prostřednictvím online rezervačního systému, při kterém podnikatel, s nímž je uzavřena první smlouva, předá jméno, platební údaje a elektronickou adresu svého zákazníka dalšímu podnikateli a s tímto podnikatelem je uzavřena smlouva o další službě cestovního ruchu do 24 hodin po potvrzení rezervace první služby cestovního ruchu.

Co není zájezd

- Zájezdem není soubor jednoho typu služby cestovního ruchu uvedené v § 1a písm. a), b) nebo c) s jednou nebo více službami cestovního ruchu uvedenými v § 1a písm. d), pokud tyto služby
 - a) nepředstavují významnou část zájezdu, přičemž se má za to, že významnou část zájezdu představují v případě, kdy tvoří alespoň 25 % celkové ceny zájezdu, a nejsou inzerovány jako podstatná část zájezdu a ani ji jiným způsobem nepředstavují, nebo
 - b) jsou vybrány a zakoupeny až po zahájení poskytování některého z typů služeb cestovního ruchu uvedených v § 1a písm. a), b) nebo c).

Spojené cestovní služby (§1c CestRuch)

- Spojenými cestovními službami jsou alespoň dva různé typy služeb cestovního ruchu zakoupené pro účely téže cesty nebo pobytu, které nejsou zájezdem a na jejichž poskytnutí jsou uzavřeny samostatné smlouvy s jednotlivými poskytovateli služeb cestovního ruchu, jestliže cestovní kancelář zákazníkovi
 - a) při jediné návštěvě či kontaktu se svým prodejním místem zprostředkuje samostatný výběr a samostatnou platbu každé jednotlivé služby cestovního ruchu, nebo
 - b) zprostředkuje cíleným způsobem pořízení alespoň jedné další služby cestovního ruchu od jiného poskytovatele služeb cestovního ruchu, a pokud je smlouva s tímto poskytovatelem uzavřena do 24 hodin po potvrzení rezervace první služby cestovního ruchu.
- Obdobné negativní vymezení jako u zájezdu.
- CK musí srozumitelně a zřetelně informovat, že nejde o zájezd, nevztahují se na tento případ práva, která se vztahují na zájezdy, a že za poskytnutí služby odpovídají jednotliví poskytovatelé. Při neposkytnutí informace, bude CK odpovídat jako u zájezdu.
- I na tento případ se vztahuje ochrana pro případ úpadku CK, o čemž musí CK také informovat.

Cestovní kancelář x Cestovní agentura

- Cestovní kancelář je podnikatel, který je na základě koncese oprávněn sestavovat služby cestovního ruchu pro účely zájezdu, nabízet a prodávat zájezdy nebo zprostředkovávat spojené cestovní služby.
- Cestovní agentura je volnou živností a může provozovat následující činnosti:
 - a) nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu,
 - b) organizovat kombinace služeb cestovního ruchu a nabízet je a prodávat jiné cestovní kanceláři za účelem jejího dalšího podnikání,
 - c) zprostředkovávat prodej jednotlivých služeb cestovního ruchu pro jinou cestovní kancelář nebo cestovní agenturu, případně pro jiné osoby (dopravce, pořadatele kulturních, společenských a sportovních akcí apod.),
 - d) zprostředkovávat prodej zájezdu pro jinou cestovní kancelář; smlouva o zájezdu v těchto případech musí být uzavřena jménem cestovní kanceláře, pro kterou je zájezd zprostředkováván,
 - e) prodávat věci související s cestovním ruchem, zejména vstupenky, mapy, plány, jízdní řády, tištěné průvodce a upomínkové předměty.

Ochrana proti úpadku

- CK má povinnost mít sjednané pojištění pro případ úpadku a je povinna doklad o pojištění předložit zákazníkovi.
- Pojišťovna má povinnost uhradit zákazníkovi veškeré platby, které cestovní kanceláři (pořadatel) poskytl.
- Podle čl. 17 směrnice (EU) 2015/2302 musí být zákazník (spotřebitel) plně chráněn při úpadku pořadatele, tj. musí mu být zajištěna bezplatná repatriace či navrácení všech finančních prostředků v případě, že se zájezd vůbec neuskutečnil.
- Cestovní kancelář buď může sjednat pojištění, nebo sjednat bankovní záruku.
- Existuje rovněž garanční fond, z kterého se příp. kryjí náklady, které přesahují limit pojistného plnění.
 - Finanční prostředky do garančního fondu jsou tvořeny ročními příspěvky cestovních kanceláří a pokutami za přestupky spáchané v oblasti cestovního ruchu, ať už byly spáchány právníckými či fyzickými osobami.

Smlouva o zájezdu

- Zájezd jako závazkový právní vztah vzniká z titulu smlouvy o zájezdu.
- Pořadatel x zákazník.
- SML: konsenzuální, neformální a úplatná.
- Písemná forma není obligatorně vyžadována zákonem
- „Potvrzení o zájezdu“ v textové podobě
- Smlouva o zájezdu zakládá synalagmalický závazek (právní vztah) obstarání zájezdu.
- Obsahem zájezdu je
 - závazek pořadatele obstarat zákazníkovi zájezd
 - závazek zákazníka zaplatit celkovou cenu.

Povinnosti pořadatele

- Předsmluvní informační povinnost
 - na příslušném standardizovaném vzoru, který je stanoven vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj
- Není-li zákazníkovi před uzavřením smlouvy o zájezdu sdělena celková cena zájezdu včetně daní a dalších poplatků, není zákazník povinen daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění platit (§ 2524 odst. 2 o. z.).

Potvrzení o zájezdu a další informace

- Stejně informace, které má pořadatel poskytnout zákazníkovi před uzavřením smlouvy a dále pak
 - kontaktní informace o subjektu poskytující pořadateli ochranu pro případ úpadku
 - kontakt na místního zástupce pořadatele či jiné kontaktní místo pro účely případné pomoci v nesnázích.
- Pokud by smlouva o zájezdu obsahovala odlišné informace a podmínky, než které byly zákazníkovi sděleny před uzavřením smlouvy, může se zákazník dovolat toho, co je pro něho výhodnější (srov. § 2525 odst. 4 o. z.).
- Nejpozději sedm dnů před odjezdem musí pořadatel sdělit důležité a podrobné údaje pro realizaci zájezdu včetně informací o plánovaných časech odjezdu, popřípadě o lhůtách pro odbavení, plánovaných časech zastávek, dopravním spojení a příjezdu. (U Last-minute zájezdu nutno poskytnout již při uzavření smlouvy.)

Právo na zvýšení (snížení) ceny zájezdu

- Sjednáno ve smlouvě o zájezdu (srov. § 2530 o. z.).
- Pouze ze zákonem uvedených důvodů v § 2530 odst. 2
- Ve smlouvě o zájezdu je uveden způsob výpočtu úpravy ceny a současně má zákazník právo na snížení ceny z důvodu snížení nákladů, ke kterým dojde v době od uzavření smlouvy a zahájení zájezdu
- Oznámení o zvýšení ceny musí pořadatel doručit zákazníkovi v textové podobě nejpozději dvacet dnů před zahájením zájezdu.
- Je-li zvýšení větší než 8 %, může zákazník odstoupit od smlouvy.
- Lze provést i jinou změnu, bylo-li to vyhrazeno ve smlouvě, je-li změna nevýznamná a je-li to zákazníkovi oznámeno v textové podobě.

Odstoupení od smlouvy ze strany zákazníka

- Zákazník může od smlouvy odstoupit kdykoliv.
- Má však povinnost hradit odstupné v přiměřené výši.
 - Přiměřenost: doba mezi okamžikem odstoupení od smlouvy a okamžikem zahájení zájezdu, a to s ohledem na očekávané úspory nákladů a na příjmy z náhradního využití služeb cestovního ruchu.
- Výjimka (odstupné zákazník neplatí):
 - v místě určení cesty nebo pobytu nebo jeho bezprostředním okolí nastaly nevyhnutelné a mimořádné okolnosti,
 - a zároveň tyto okolnosti mají významný dopad na poskytování zájezdu nebo na přepravu osob do místa určení cesty nebo pobytu (srov. § 2535 o. z.).

Odstoupení od smlouvy ze strany pořadatele

- Pořadatel může odstoupit jen v případě, pokud byl zájezd zrušen nebo zákazník porušil svoji povinnost.
- Zrušení zájezdu
 - nenaplnění minimálního počtu účastníků,
 - v případě existence nevyhnutelných a mimořádných okolností, které byly bez zbytečného odkladu zákazníkovi oznámeny ještě před zahájením zájezdu.
- V těchto případech vrátí pořadatel zákazníkovi veškeré uhrazené platby za zájezd, není povinen však zákazníkovi hradit škodu.

Důsledky odstoupení od smlouvy

- Pořadatel:

- vrátit zákazníkovi veškeré platby bez zbytečného odkladu nejpozději však ve lhůtě 14 dní od odstoupení od smlouvy;
- v případě povinnosti zákazníka platit odstupné, může být platba snížena o částku odstupného za předčasné ukončení závazku ze smlouvy (§ 2536a o. z.).

Práva z vadného plnění

- některá ze služeb cestovního ruchu zahrnutých do zájezdu není poskytována v souladu se smlouvou (§ 2537 odst. 1 o. z.)
- právo na odstranění vady zájezdu
- nelze podstatnou část plnění poskytnout - nabídnout vhodné náhradní řešení.
- Nejednají-li pořadatel nápravu v přiměřené lhůtě stanovené cestujícím, může si zákazník svépomocí vhodné řešení zajistit sám a po pořadateli poté požadovat náhradu nezbytných nákladů.
- Je-li nezbytné zjednatí okamžité nápravy nebo v případě, že náprava je ze strany pořadatele odmítnuta, může si zákazník náhradní řešení hrazené pořadatelem zajistit sám, aniž by předtím pořadateli určil přiměřenou lhůtu (§ 2538 o. z.).

Práva z vadného plnění

- Právo na slevu z ceny zájezdu
 - Vytkl-li zákazník vadu bez zbytečného odkladu.
 - Sleva ve výši přiměřené rozsahu a trvání vady.
 - Frankfurtské tabulky slev.
- Jde-li o podstatnou vadu, může zákazník odstoupit od smlouvy.
 - Pokud zájezd zahrnuje přepravu osob – právo na přepravu do místa odjezdu, nebo do místa, na němž se strany dohodly, a to bez zbytečného odkladu i bez dodatečných nákladů pro zákazníka (§ 2539 odst. 1 o. z.).
 - existence nevyhnutelných a mimořádných okolností přímo v destinaci zájezdu - nelze zajistit návrat zákazníka v souladu se smlouvou, nese pořadatel náklady na nezbytné ubytování, pokud možno v rovnocenné kategorii, a to nejvýše za tři noci na jednoho zákazníka (§ 2539 odst. 2 o. z.).

Pomoc v nesnázích

- Zákazníkovi svědčí právo na pomoc v nesnázích nebo v situaci, kdy nelze v důsledku nevyhnutelných a mimořádných okolností možné zajistit jeho návrat v souladu se smlouvou.
- Pořadatel má zákazníkovi např. sdělit údaje o zdravotních službách, místních úřadech a konzulární pomoci, napomoci se zprostředkováním komunikace na dálku či pomoci nalézt pro zákazníka náhradní cestovní řešení. Povinnosti pomoci v nesnázích pořadatel není zbaven ani v situacích, kdy není zákazníkovi povinen hradit škodu. Rozsah poskytované náležité pomoci však bude vždy odviset od okolností konkrétního případu.
- Pokud si nesnáze zavinil zákazník sám, svědčí pořadateli právo na přiměřenou náhradu skutečně vynaložených nákladů.

Náhrada škody

- Pořadatel odpovídá i za služby, které v rámci zájezdu poskytují jiné osoby.
- Právo na náhradu škody vzniká, pokud zákazník vytkl vadu a pořadatel ji neodstranil.
- Újma za narušení dovolené, zejména byl-li zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen.
 - ESD/SDEU C-168/00, ve věci Simone Leitner v. TUI Deutschland GmbH & Co. KG
 - Milner v. Carnival Plc

Děkuji za pozornost!